

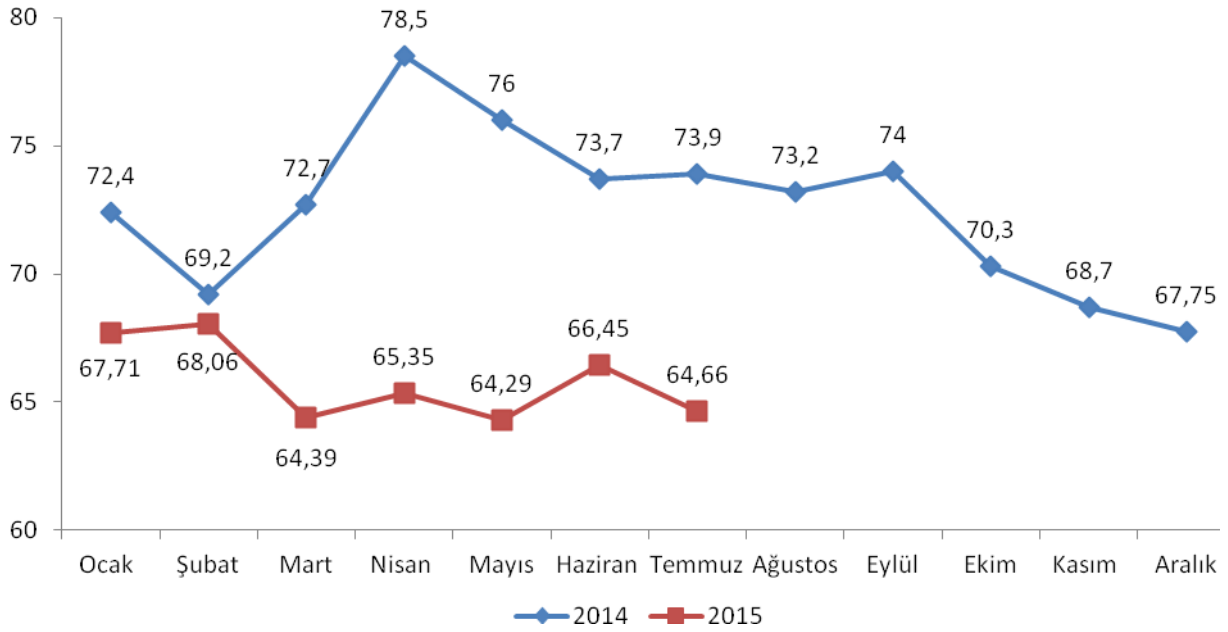
Temmuz 2015 Tüketici Güven Endeksi'ne ilişkin veriler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 23 Temmuz 2015 tarihinde yayımlandı.

TÜİK tarafından aylık yayımlanan Tüketici Güven Endeksi, tüketicilerin yakın gelecekte yapılması planlanan harcama ve tasarruflarına ilişkin eğilimleri hakkında bilgi vermektedir.

Tüketici Güven Endeksi bir önceki aya göre azalış sergilemiştir.

2015 Haziran ayında 66.45 olan Tüketici Güven Endeksi, Temmuz ayında 1.79 puan azalarak 64.66 seviyesine gerilemiştir. Böylelikle, geçtiğimiz ay gösterdiği sınırlı bir yükselişin ardından yeniden düşme eğilimi göstermiştir. Bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 9.24 puan azalış göstermiştir.

Şekil 1: Tüketici Güven Endeksi (Ocak 2014-Temmuz 2015)

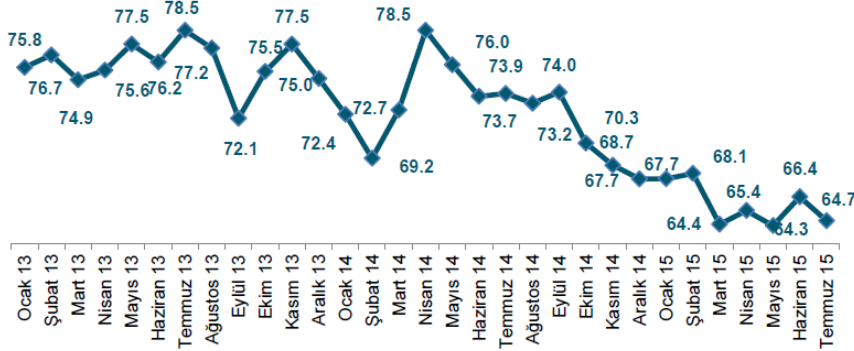
Tüketici Güven Endeksi alt kalemlerindeki değişime bir önceki aya göre bakıldığında, gelecek 12 ay için genel ekonomik durum beklentisinin (5.15 puan) ve işsiz sayısı beklentisinin (4.97 puan) kötüleştiği, bu beklentilerin yanı sıra tasarruf etme ihtimalinin 2.67 puan arttığı görülmektedir (Tablo 1). Hanenin maddi durum beklentisinde ise 0.32 puan sınırlı bir iyileşme yaşanmıştır.

Tablo 1:Tüketici Güven Endeksi Alt Kalemleri

	Endeks		Değişim oranı, %	
	Haziran 15	Temmuz 15	Bir önceki yılın aynı ayına göre	Bir önceki aya göre
Tüketici Güven Endeksi	66.45	64.66	3.4	-2.7
Hanenin maddi durum beklentisi	87.92	88.24	2.0	0.4
Genel ekonomik durum beklentisi	89.48	84.33	4.7	-5.8
İşsiz sayısı beklentisi	68.86	63.89	4.8	-7.2
Tasarruf etme ihtimali	19.53	22.20	-1.3	13.7

Yorum:

(Not: Aylık tüketici eğilim anketi ile tüketicilerin kişisel mali durumlarına ve genel ekonomiye ilişkin mevcut dönem değerlendirmeleri ile gelecek dönem beklentileri ölçülmekte ve yakın gelecekte yapılması planlanan harcamalarına ve tasarruflarına ilişkin eğilimleri saptanmaktadır. Anket sonuçlarından hesaplanan tüketici güven endeksi 0-200 aralığında değer alabilmektedir. Tüketici güven endeksinin 100'den büyük olması tüketici güveninde iyimser durumu, 100'den küçük olması tüketici güveninde kötümser durumu göstermektedir.)

Temmuz ayında %2,7 oranında azalarak 64.66 puan seviyesine gerileyen Tüketici Güven Endeksi, 2009 yılı Mart ayından bu yana en düşük seviyeyi görmüştür.

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2004	98,2	98,7	97,8	97,8	94,0	93,4	92,2	88,0	89,6	90,5	89,5	91,9
2005	92,2	92,0	88,8	87,1	87,1	85,8	86,0	84,2	82,3	84,8	86,3	86,2
2006	88,5	87,9	88,5	89,0	86,8	78,9	75,4	78,2	78,1	78,3	80,1	78,8
2007	78,6	79,5	79,2	80,4	81,7	80,9	82,3	85,0	83,9	83,0	79,3	80,7
2008	78,9	74,4	68,7	63,0	62,1	61,8	63,8	66,6	67,5	61,0	55,7	56,7
2009	58,3	60,8	61,6	67,5	70,1	72,0	69,1	68,1	68,7	67,2	65,2	65,6
2010	66,0	68,6	71,5	72,6	73,4	74,8	74,3	74,1	77,2	75,8	78,1	77,8
2011	78,1	80,3	80,2	80,2	79,6	83,2	81,6	78,5	80,5	76,5	77,8	78,8
2012	79,0	79,6	79,3	75,7	78,1	76,8	77,0	74,3	72,1	69,3	72,6	73,6
2013	75,8	76,7	74,9	75,6	77,5	76,2	78,5	77,2	72,1	75,5	77,5	75,0
2014	72,4	69,2	72,7	78,5	76,0	73,7	73,9	73,2	74,0	70,3	68,7	67,7
2015	67,7	68,1	64,4	65,4	64,3	66,4	64,7					

Endeksin alt detayları ele alındığında, *hanenin maddi durum beklentisinde* hafif bir artış, *tasarruf etme ihtimalinde* ise güçlü bir artış vardır. *Genel ekonomik durum beklentisi* ile *işsiz sayısı beklentisinde* ise düşüş vardır. Bu kapsamda endeksin alt kalemleri Temmuz ayında aşağıdaki şekilde gelişmiştir:

- Hanenin maddi durum beklentisi* aylık bazda %0,4 oranında artarak 88.24 olarak gerçekleşti.
- Genel ekonomik durum beklentisi* aylık bazda %-5,8 oranında azalarak 84.33 oldu.
- İşsiz sayısı beklentisi* aylık bazda %-7,2 oranında azalarak 63.89 oldu.
- Tasarruf etme ihtimali beklentisi* de aylık bazda %13,7 oranında artarak 22.20 oldu.

Sonuç olarak...

Tüketici güven endeksinde zayıf seyir devam ediyor. Haziran ayında sınırlı da olsa toparlanma gösteren endeks, Temmuz ayında zayıflama eğilimine geri dönerek zayıf tüketici güvenine işaret etmektedir. FED'in faiz artırım beklentisi ve diğer belirsizlikler tüketici güven endeksi üzerinde aşağı yönlü baskı oluşturmaya devam edecektir.

Endeksin alt detaylarına bakıldığında en hızlı artışın tasarruf etme ihtimalinde olduğu dikkati çekmektedir. Başka bir ifadeyle bu eğilim, tüketimin azalacağına işaret etmektedir. Diğer taraftan, en hızlı düşüşün ise istihdama ilişkin beklentilerde gerçekleştiği görülmektedir.

Diğer taraftan, tüketici güvenindeki düşüşü Bankalararası Kart Merkezi'nin (BKM) Haziran ayı verileri de teyit etmektedir. Kredi kartları ile yapılan harcamalar %-3,2 oranında düşüş 41,2 milyar TL düzeyinde gerçekleşti.

Bu bağlamda;

Haziran ayında kredi kartlarıyla yapılan toplam harcamalar içindeki ağırlıklarına bağlı olarak; market, yemek ve çeşitli gıda sektöründe yüzde 2,2; akaryakıt sektöründe yüzde 2,3; giyim-aksesuar sektöründe yüzde 10,9; elektrik-elektronik-bilgisayar sektöründe yüzde 0,1; yapı malzemeleri sektöründe yüzde 3,6; mobilya-dekorasyon sektöründe yüzde 4,3; sağlık-kozmetik sektöründe yüzde 3,6; telekomünikasyon sektöründe yüzde 3,5; kuyumcular sektöründe yüzde 11,9 oranında düşüş gerçekleşirken, konaklama sektöründe yüzde 3,1; eğitim, kırtasiye sektöründe yüzde 5,2; havayolu-seyahat sektöründe yüzde 2; sigorta sektöründe yüzde 1,5 oranında artış yaşandı.

Haziran Ayında Kredi Kartı ile 100 TL'yi Nereye Harcadık?

TOPLAM	100
Market- AVM- Yemek-Çeşitli Gıda	29
Akaryakıt	9
Giyim-Aksesuar	8
Konaklama	7
Eğitim-Kırtasiye	2
Elektrik-Elektronik-Bilgisayar	5
Yapı Malzemeleri	6
Sigorta	4
Mobilya-Dekorasyon	3
Sağlık-Kozmetik	3
Telekomünikasyon	5
Havayolu-Seyahat	5
Kuyumcular	2
Vergi	3
Bireysel Emeklilik	1
Diğer	9

Kaynak: BKM verilerinden derlenmiştir.

Kredi Kartı İşlem Tutarı (Milyon TL)	Haziran 2014	Mayıs 2015	Haziran 2015	Yıllık % Değişim	Aylık % Değişim
Market- AVM- Yemek-Çeşitli Gıda	10.563	12.317	12.048	14,1%	-2,2%
Akaryakıt	3.935	3.974	3.882	-1,3%	-2,3%
Giyim-Aksesuar	2.970	3.510	3.126	5,3%	-10,9%
Elektrik-Elektronik-Bilgisayar	2.575	2.839	2.835	10,1%	-0,1%
Havayolu-Seyahat	718	819	835	16,2%	2,0%
Sigorta	1.784	1.841	1.868	4,7%	1,5%
Yapı Malzemeleri	1.960	2.434	2.348	19,8%	-3,6%
Mobilya-Dekorasyon	1.729	1.752	1.677	-3,0%	-4,3%
Sağlık-Kozmetik	1.170	1.445	1.393	19,0%	-3,6%
Telekomünikasyon	1.174	1.225	1.182	0,7%	-3,5%
Eğitim-Kırtasiye	1.911	2.043	2.148	12,4%	5,2%
Konaklama	1.956	2.121	2.188	11,9%	3,1%
Kuyumcular	864	952	839	-2,9%	-11,9%
Vergi		1.296	1.042		-19,6%
Bireysel Emeklilik		272	280		3,0%
Diğer	3.466	3.749	3.546	2,3%	-5,4%
TOPLAM	36.861	42.590	41.237	11,9%	-3,2%

Kaynak: BKM verilerinden derlenmiştir.

Doç.Dr.İsmail Orçun GÜNDÜZ